

SLOGA

LIST ZA SLOVENSKINAROD.

"ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER DEC. 21, 1918 AT THE POST OFFICE AT NEW YORK, N. Y., UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1879".

NEW YORK, N. Y., V ČETRTEK, 30. JANUARY, 1919.

ŠTEV. No. 5

VOLUME V. LETO.

Published and distributed under permit (No. 320) authorized by the Act of October 6, 1917, on the file at the Post Office of Cleveland, O. — By the Order of the President, A. S. Burleson, Postmaster Gen.

Mali narodi so dobili vstop v glavne odbore mirovne konference.

Ker so velesile delale na to, da bi ne pustili malih narodov k mirovni konferenci, se je združilo vseh 19 malih narodov in so skupno protestirali. Nikakor ne bi bilo pravično, ako bi oni, da so manjši, ki so tudi žrtvovali pri meroma ravno toliko kakor večji narodi v tej vojski, ne imeli nikakega glasu pri odločevanju važnih vprašanj, ki se tiče njih samih neposredno.

Dosegli so toliko, da so bili sklicani vsi zastopniki k posebnim seji v soboto. Za predsednika je bil določen Mr. Jules Cambon, ki je bil poslan od velesil ter je odredil, da naj izvoljo svoje poslane, ki jih bodo zastopali. Pomiril je popolnoma.

Za Jugoslovane oziroma za Srbo so bili izvoljeni:

V odbor za ligo narodov: M. R. Vesnič. V odbor za odgovornost za vojsko: Slobodan Jovanovich, regulacije pristanišč vodo vja, železnice: Mr. Trumbich.

Italijanski pesnik D'Annunzio se je osmešil, ko je napadel Francijo v Parizu.

Njegov dopis o Jugoslovanih je dobit odgovor: „Pesniki so pozabljivi“.

Paris, January 27. — Italijanski pesnik Gabriele D'Annunzio je pisal članek v Italijanskem Journalu v katerem dolži Francoze, da delujejo z Jugoslovani zoper Italijo. Francoski časopis „Matin“ mu nato odgovarja, da so „pesniki včasih pozabljivi“. Dokaže mu da D'Annunzio govor sedaj čisto kaj drugačega, kakor je govoril pred časom.

Potegoval se je za Francijo in storil veliko, da je šla Italija v vojno ter pomagala zavezniškemu. Sedaj je pa prebrskal vso zgodovino, da bi našel vroke, da bi nahajkal Italijo zoper Francijo. Omenja celo bronastega konja, ki ga je Napoleon odpeljal iz Venecije.

„Matin“ še pristavi, da je D'Annunzio govoril, da ne bo pisal več romanc. Spisal je še eno, katero pa upa, da mu bo Francoski naročil radi njegovih prejšnjih zaslug.

Čudno res, da nihče ne pritrdi Italijanou pri zahtehah glede naše zemlje, dasi imajo tako „tehne“ in „jasne“ dokaze.

Predsednikova ledja, „George Washington“ je odpula 27. t. m. iz Hoboken v Brest po predsednika Wilsona. Predsednik se namešča vrkrati dne 12. februarja in odpotovati domov. Na krovu parnika se je nahajala italijanska delavska misija, ki je proučevala takojšnje delavske razmere in pa belgijska vojna misija, ki je delovala v naši deželi do premirja. Nadalje je bilo na krovu še 50 uradnikov Judge Advocate departmenta, ki so poslani čez morje, da bodo preiskali več vojaškemu sodišču podvrženih slučajev. Amerikanska križarka „Pueblo“ in transportni parnik „Sierra“ in „Mexican“ so odpulti isti dan iz Hobokena, N. J. v Francijo.

MIR NARODOM.

Kako velik in idealen je naš President Wilson, in kako trdno

stoji za svoja načela, nam je zoper velik in nov dokaz njegovogovor, ki ga je imel pri drugi seji mirovne konference.

Dosegel je velike uspehe s tem, ko je šel v Evropo ter s svojo navzočnostjo spodbujal ljudi ter jim dajal upanje, da bo ta mirovna konferenca v hensici delala za mir vseh ljudi.

Na drugi strani je bilo opažati, ko so se začela pogajanja, kako vesno so delovale nekatere Evropske sile, da bi se tudi ta mir zaključil po starci evropski šegi „Mir med velesilami.“

Predsednik Wilson pa je od začetka govoril samo v imenu naroda in narodov zanesel njih ideje in ideale naravnost na mirovno konferenco že takoj pri prvi seji. Vedno govoril samo za narode, kakor je vedno govoril povsod. Povsod se jasno izraža, da dokler je on navzoč, so tudi narodi na-

V svojem govoru pri drugi seji mirovne konference ned drugim govoril:

„Mi nismo zastopniki vlad, temveč zastopniki narodov.“

„Nikakor ne bo zadostovali, da zadovoljimo razne vladne, kroge. Potrebno pa je, da skušamo zadovoljiti zahteve in mišljenje ljudstev.“

„Izbirni krogi človeštva niso vči vladarji sveta. Sreča sveta je sedaj v rokah ljudi in narodov samih.“

„Mi smo tu zato, da se za vselej odpravimo staro pravo, ki je povzročilo to vojsko. To pravo so bili samo privatni interesi posameznih krogov male skupine vladarjev in militerizma..... zaslonba.“

To pravo je bilo male skupine mož, da so po svoje vladali ter rabil narod za orodje v njih igri. Edino pa odpravimo vse te stvari zagotovimo in naredimo trajen mir.

Vse to je Predsednik že preje včeraj povedal.

Toda nikdar ni tega povedal takoj kakor sedaj, mirno z svečanim pritajenjem glasom; iz oči v oči zastopnikom vlad in diplomatom, ki so se zbrali, da odločijo v tej stvari, iz oči v oči onim, ki so prisili na konferenco s tajnimi žljambi, da zmaga staro pravo.

Naš Predsednik je s svojim neustrašenim nastopom govoril iz srca vseh narodov sveta, ki so po njem glasovali za Ligo Narodov, kajti skleniti se mora mir narodov, ali miru sploh ne bo.

Konferenca je soglasno sprejela predlog, da se ustanovi Liga narodov.

Upati je, da bo liga urejena na podlagi teh velikih idealov Ameriškega naroda, ki nimata direktnih interesov, kakor se je Predsednik sam izrazil, kajti Ameriki se nima napadov, kakor posebno odbrava angleški premier in da bo nimir sveta zagotovljen tako, kakor si ga narodi želijo, ki morajo največ trpeti, ako miru ni.

Čaplja za varuh.

Italijanski major La Guardia je govoril pretečeno nedeljo v Metropolitan Opera House, N. Y. na velikem italijanskem sh-

du, da je Italija vedno želela samo braniti Jugoslovane, ne pa vzeti njih posest. Res čudno! Zajak pa potem tako brutalno nastopa po naših krajinah, da nas morajo drugi zaveznički braniti?

Jugoslav Bureau, Committee on Public Information nam sporoča, da se je celi urad preselil iz Washingtona v New York. Sedanji naslov je 6 West 48 St., New York N. Y.

Sedaj imamo kar dva Jugoslav Information Bureau v New Yorku. Silno smo radovedni, kateri bo imel več biznesa. K temu dejstvu pripomnimo samo toliko, da je najbolj pametno, če Jugoslav Inf. Biro na 82 Cortland St. preneha. Bil je urad potreben, dokler ni bilo kaj boljšega. Toda sedaj je popolnoma brez pomene. Nabrani denar se pa naj izroči za Jugoslav Relief Found. To je velike pametnejše, kakor pa obdržavati brezpomembne seje, na katerih se nikdar ne pride do zalkučka in tudi ideja, da se skliče velik protestni shod v New Yorku — čez štiri tedne — se nam zdiprejeval jalovač. Po toči zvrniti je prepozno. Takoj ali pa nič!

American Jugoslav Relief Fund.

Odbor amerikancev za pomoč Jugoslovjanu že pridno deluje. V New Yorku so odprli v zvezi z Ameriškim rudečim križem dva prostora, kjer izdelujejo obliko in pripravljajo darovane stvari za odposiljatev v naše kraje.

Da na dan prihaja veliko pozavodnih Amerikanov, ki šivajo in pripravljajo vse potrebno. Povabili so tudi Jugoslovance, da se pridružijo Amerikanckam in po svoji moći pomagajo. Podnevi je odločen prostor Art War Relieve na 66 Fifth Ave., ki je odprt od 10h zjutraj do 5h popoldne.

Za včeraj pa je dala na razpolago svoje delavnice Mrs. Rockefeller Jr. na 10 W. 54th St., ker je večinoma našim rojakom jasno, da ne morejo žrtvovati čas podnevi, zato so posebno vabljene, da pridejo zvčer. Priglasilo je jih je do sedanj 12, ki bodo šle vsako, sredo v gori označene prostore. Vsaka, ki se hoče pridružiti temu plemenitemu delu, mora imeti posebno kartu, katero dobi v župnišču, na 3 St. Marks Pl.

Slovenska posest v Mariboru.

Od 1. januarja pa dosega (9. okt. 1918), je prišlo 65 hiš v slovenske roke. Dobro pometajo z nemškutarji.

Ta teden se je na mirovni konferenci v Parizu posebno debativalo o nemških kolonijah, posebno o onih, ki se nahajajo v področju Japonske in v ozemlju Avstralije. Porocilo, da hočejo male države protestirati proti odklopu, peteřih velevlasti, je dementirano.

Rusija. — Boljševiki so v severni Rusiji, kakor pravijo poročila prisili zavezničke, da so se z nekatere točk morali umakniti.

Portugalska. — Položaj na Portugalskem še ni rešen. Iz Lisabone pravijo poročila, da je vse kar pa starem, kar pa ni vjetno. Monarhisti imajo za seboj dve provinicije.

Prohibicija. — Pravijo, naj bi stopila v veljavo 16. januarja 1920. Nadaljnje objavijo, kakor se poroča iz Washingtona, sledi. Med tem pa prihaja dan za dnevnem brezstvilno protestov iz delavskih krogov, ki zahtevajo, da se izvršitev prohibicije odloži.

Japonsko stališče. — Vodja japonske mirovne delegacije, baron Makino se je izjavil dne 26. jan.



Dr. Anton Korošec.

poročevalcu „Associated Press“, da se bo delegacija ravnala natančno po izjavah japonskega zunanjega ministra Uchida, katero je izjavil ob otvoritvi japonskega parlamenta.

Japonska bo vedno pripravljena pomagati, da se sklene trajen mir.

Tudi nima nobenih aspiracij do osvojevanja tujega ozemlja bodisi na Kitajskem ali v Sibiriji. Tudi se neče mešati v notranje zadeve Rusije in če bo kaj storila, se bo to le zgodilo, če bo prisiljena in bo pomagala Rusiji zopet do reda.

Svemo državami želi Japonska živeti v prijaznih odnosih.

Načrti lige. — Zastopniki raznih društev za zvezo narodov v zavezniških deželah, so imeli konferenco pod predsedstvom Leona Burgeois, kjer je bila sprejeta rezolucija, da se omogoči delovanju lige.

Hamilton Holt je posebno povdral, katero dobi v župnišču. Za včeraj pa je bilo predloženo, da se začelo graditi in letičiti svoje rane.

SVARILO. — **Rev. M. Kebe.**

Porodne muke naše svobode so bile grozne in se niso končane. V domovini vlađa glad, zima in občno pomanjkanje. Narod komaj še stoji na nogah; izmučen je do skrajnosti. Treba bode desetletij predno si zopet vsaj deloma opomore. Narod pa more izlečiti svoje rane samo z mirnim konstruktivnim delom. Prvi pogoj za vesno delo je svoboda, ki temelji na narodni volji na ustavodajni skupščini, ki se bode sešla šest mesecov po zaključenju miru. Mirovna konferenca bode sodila Jugoslavijo pravico samoodločbe in branila Italijo lastiti si jugoslovenske okraje na Kranjskem, Goriškem, v Trstu, Istri in Dalmaciji. Jugoslavija bode postala zedinjena, osvobojena in urejena. Takrat se bode začeli graditi in letičiti rane;

rod bode postal srečen. Graditi se more le tam, kjer vlađa red in svoboda. Kar je proti redu, podira in zadaja rane, kar je proti svobodi ovira razvoj in napredek. Naš narod je preporeben reda in svobode, zato ker je reven — vojska

mu je požrila ves imetek, skrčile so se delavske sile; pod najboljšimi pogoji bode mogel le počasi napredovati, dokler ne vzrastejo nove moći.

Vse kaže, da bodo pogoji za napredek na vseh poljih kar najboljši: Liga narodov bode jamčila za našo politično neodvisnost. Demokratična ustava bode ščitila osebno svobodo in vse kar je potrebno za socijalni razvoj. Vse svoje sile bode mogel narod posvetiti za gmotni in kulturni napredek.

Ako mu preti nevarnost odnotraj? Po vseh, ki prihajajo iz domovine, soditi, moramo priznati, da so tudi radikalni elementi v našem narodu za konstruktivno delo; zedinili so se vse stranke. Z nestrojnjo, vendar v priravnju, da bode zmagala pravica, pričakujejo razsolbe mirovne konference. Na ustavodajno skupščino pa čakajo mirne vesti; volja vseh strank je dobra, zato bodo tudi delo ustavodajne skupščine dobro. Od kje toraj nevarnost!

Ali sploh mogoč najti človek, ali skupina ljudi, ki bi hoteli tako izranjeni in zmučeni narod, kakor je naš, zopet mučiti in klati! Poglejte na Lenina in Trockija! Poglejte na Liebknechta in Roko Luksenburg! Poglejte v Ukraino, v Poljsko, v Argentinijo! Za enim klanjem novo klanje. Prvo klanje je bilo redno in metodično, drugo je nerедno in nemetično, pa ravno vsled tega še strašnejše. Prej so se streljali možje, sedaj umira našilne smrti ves narod, z otroci in materami skupaj.

Toda mi nimamo Trockijev in Liebknechtov. Jugoslovenska ustanova bode predstavljal voljo večine naroda. Res je. Vendar, kjer stvari se niso dobro urejene, tudi neznata manjšina lahko podre, kar je sezidalna večina.

Rojaki pazitelj! Kdo hoče pahniti narod v nove muke, zaklici: Mu Roke preč!

Vprašanje: **Zakaj je prav za prav miljondorski agitačni fond?** Qui audit intelligat!

M. F. K.

Novice iz Jugoslavije.

Sv. Rupert v Slov. gor. Umrla je Hel, Kranfogl, veleposestnica v Spodnji Voličini. Naj počiva v miru!

Jarenina. Dne 22. oktobra smo pokopali iz Poličke vasi 78-letnega starčka, posestnika Antona Jager. Bil je stara slovenska korenina. Bodil mu Bog plačnik!

Mala Nedelja. Mnogo se sedaj bere po časopisu o ropanju in plenjenju. Tudi pri nas se je pojavila dne 5. t. m. popoldne pijača topla, oborožena z gorjacičami, iz sosedne fare Sv. Tomaža. Razbili so vse izložbe, oropali in uplenili trgovino France Šenčar.

Ker se jim brez orinja nikdo ni upal postaviti v bran, so prišli drugega dne še tudi nekateri domaćini, med temi je bilo mnogo sicer poštenih ljudi, ki so se dali zapeljati, ces, sedaj smo prosti, zdaj lahko delamo kar hočemo, in so istotni oropali vso trgovino in stanovanje ter uničili, vse poštiščivo. Škoda je velika. Trepetal smo že vsi, ker so grozili, da zopet pridejo. K sreči smo dobili dne 7. t. m. pomoč in sicer vojaško s strojno puško iz Ljutomerja, ki so pokazali, da je še vedno pravica v veljav.

Studenice. V bolnišnici križarskih sester v Gradeču je umrla dne 1. t. m. pridna mati g. Julijana Bauman. Z neizrekljivo vnemo je želela Jugoslavije in pobiral za njo podpis. Svetla ji zdaj v nebesi domovini veča luč!

Sedlarjevo. pri Podčetrtek

DOPISI.

Toliko v odgovor kričaču iz Chicago.

Predno zaključim te vrstice moram omeniti da ni samo Chicaga tako srečna, ker ima večje število odpadnikov.

Tudi naša sosedna naselbina Canonsburg ima v svoji sredi neko duševno revo katera se baha s svojo boljševiško pametjo.

Res so pomilovanja vredni tamkajšnji Slovenci, ker se dajo takim rdečkarjem vleči za nos.

On namreč piše da izgleda, kar da bi se pittsburghanje bali socijalizma, kar pa ni res. Mi smo socijalizmu že vajeni, in celo hrvati moramo biti ker nam je pravčasno oči odprli, in od takrat se ga vedno izogibljemo, pa ne da se ga bi bali.

Socijalizem uči svoje žrtve, da povsod morajo zahtevati večjo kraljevsko socialistično tegu ne delajo. Pred nekoliko leti nazaj imeli pri tukajšnjem skupnem slovenskem podjetju volitev odkrnik, ker se je socialist ponudil za 25 odstotkov manjše plačje bil izvoljen. Posledice temu so bile, da ga je nekoliko meseč po sprejemu službe noč pobrala z včjo svoto delničarskega denarja. Tukaj se je pittsburghskim Slovencem prikažal socijalizem v pravih hvalenih mu smo ker nam je pravčasno odpre oči.

Naročnik.

Sloven. Nar. Zveza.

Chisholm, Minn.

Od podružnice (Simon Gregorčič), št. 13, S. N. Z. poročajo, da so si izvollili sledeči odbor za leto 1919.

Frank Govz predsednik, Karol Pakiž, Nick Kovacevich in John Kočevar, podpredsedniki, Frances Brite, tajnik, Peter Standohar, blagajnik, John Klun, N. R. Dragošič, John Sterle, Joe Mlakar in Geo Latkovich, nadzorniki.

Eli Balich, John Kožar in Math Grahek, odbornik.

Novi članji: John Hodnick, Frank Hodnick, John Sterle, John Kočevar, Mike Arko, John Kožar, Math Grahek, Frank Govz, Luka Kovacevich in Paula Klun.

Seje se vrše vsako zadnjo nedeljo v mesecu.

F. B.

Chicago, Ill.

Podružnica (Woodrow Wilson) št. 7. SNZ, so si izvollili sledeči novi odbor za leto 1919.

John Žefran predsednik, Anton Malesič, podpredsednik, Ivan Kušar, tajnik, Math Tursich, blagajnik, Joe Merlak, Anton Gregorčič in Jakob Biček, nadzorniki.

Zastopnik, Ivan Zupan, in zapisnik, Josip Kremesec. Seje se vrše vsako tretjo soboto v mesecu.

—

Collinwood-Cleveland, Ohio.

Podružnica (Dr. Anton Korosec) št. 2. SNZ, so si izvollili sledeči odbor za leto 1919.

Math F. Intihar, predsednik, Henry Kodelja, podpredsednik, Karol Rogelj, tajnik, Josip F. Boldin, blagajnik, John Rožanc, zapisnik, Frank Mivšek, Frank Grubarič in Frank Ivančič, nadzorniki.

Seje se vrše vsako tretjo nedeljo.

K. R.

New York, N. Y.

Podružnica (Ilirija) št. 23. S. N. Z. so si izvollili sledeči odbor za leto 1919.

Leo Strukelj, predsednik, J. Trošt, podpredsednik, Ivan Možina, tajnik, Math Čagran, blagajnik, Viktorin Perc, zapisnik, Al. Rupnik, Filip Hergita in Ivan Ribič, nadzorniki.

R. K. Z.

Chicago, Ill. — Chicago Tribune sporoča, da bodo K. S. K. Je-dnota dala \$10.000 za Jugoslav relief Fund. — Ako je ta vest resnična — trikrat živio K. S. K. Je-dnoti! —

Politične vesti.

Madina. — Španska je na robu revolucije in razpada. Barcelona je baje razglasila svojo neodvisnost od države.

Madina. — Tu je baje ruski boljševik Lenine, ki je pribeljal pred Trotzkym sem na Španijo. — Druga poročila pa pravijo, da je laž, da je Trotzky zaprl Leninevčem da je resnica, da je Lenine odšel po svetu na propagando, da zastrupi s svojo židovsko rdečkoj kariero cel svet. — Naj le! Sa bo same padel kimal kot žrtva svojega sleparstva.

Copenhagen. — Boljševki so kapitulirali in že prosijo mir. Po boljševjanje obetajo, ako jih narodi sprejemajo med se. — Zastonj je! Kdo bode tako krvolčno zver sprejel v hišo? Kaj pa je boljševiku sveto? — Bog? ga ne pozna. Hudič? ne veruje, da je. Ljubezen do bližnjega? Ko mu dusični človeška kri, ko pa se pase vinkinske krvolčnosti, ko gleda kako ječe žrtve njegove krutosti pod njegovim mečem.

—

LIEBKNEHCT JE PADEL.

Vodja nemških boljševikov je mirtev. Razjarjen narod ga je linjal. — Kako krasen nauk za Ruse za vse narode, katerim se ponuja ta "rogati rdečizem", ki je pa "made in Germany". — Socijalizem je nemška iznajdba, boljševizem je strupeni plin, katerega se je Kajzer poslužil, da muči Slovanstvo — zakaj ga pa Nemčija noče? — Če ni za Nemčijo, ali je dober za Slovane?

—

Dublin. — Anglija namerava s silo zatreti Irsko gibanje za svobodo stiskanega Irskega naroda. Pozapreti hoče vse Sin Feinerje in jih prisiliti, da se uklonijo. — Ej, kako je ta starata tetka Anglija še prismojena, če misli, da bude v sedanjih časih mogla uničiti ubogu Irsku. Da, stiskala jo je, pila ji je kri, toda tudi za njo pridej časi, ki bode treba dati ramen. Da bi le Irška vstrajala!

—

WILSONOV "CILINDER."

Zanimiv in značilen slučaj se je zgodil v Rimu, ko je bil Wilson tam. Ko je Wilson nagovoril pred kolodvorom zbrano množico se je odkriti in položil svoj "cilinder" za pripravljeno mizo. Ko je nehal govoriti, "cilindra" ni bilo nikjer. Kralj in vsi okoli Wilsona so bili osramoteni in v veliki zadregi. Kralj je hotel hitro poslati svojega služabnika po drug klobuk, Toda Wilson ni dovolil. Tako se je Wilson peljal v palačo odkrit — brez klobuka. — In tako le hočejo nesti kulturo Jugoslovium.

—

Novice iz Jugoslavije.

ZPODOVINSKA SEJA LJUBLJANSKEGA OBČINSKEGA SVETA. Ljubljana, 29. okt. 1918. Z italijanske fronte se sliši gromenje topov, hujše grome, kot smo jih slišali v bitkah ob Soči. Pred mestno hišo kličejo ljudje: Živijo Jugoslavija! Nemških občinskih svetovalcev ni, zastopnika avstrijske vlade tudi ne. Pri mizi poročevalcev ni "urednika", "Lainbacher Zeitung", ki je prenehala. Njen zadnji urednik g. prof. Anton Funtek jo je urejeval 20 let.

Ljubljana se klanja Jugoslaviji. Župan dr. Tavčar otvoril sejo z nagovorom, v katerem poverja, da se nahajamo zdaj v nekakem ex lex stanju in želi, da ne nastane anarhija; naj se pospeši ustavovitev kompetentne poklicanke vlade. Naznanja, da je ex proesidio in via facti odredil: Od zdaj naprej je slovenski jezik izključno uradni jezik. Vse vloge, tudi vojaškim oblastim, se bodo reševali izključno slovensko. Župan predlagaja:

Mestni svet skleni, da pripozna za vrhovno jugoslovansko avtoritetno Narodno veče v Zagrebu ter se mu podvrže v vsakem oziru, proseč ga, da stori vse korake, da

ne nastane anarhija, izroči vladne funkcije po vseh slovensko jugoslovenskih pokrajinah. (Sprejet.) Viharno odobravanje in živokliči.

Finančni odsek pa pozivljam, da se posvetuje in v bodoči seji poroča, koliko prispevka naj da občina Narodnemu veču v Zagrebu in Narodnemu svetu v Ljubljani. (Sprejet.)

Prostovoljna mestna straža.

V imenu policijskega odseka predlaga občinski svetovalec Likozar:

1. Da mestna uprava brez odloča vse preskrbi, da se izvrsti in doseže nabor prostovoljne mestne straže;

2. da mestna uprava sprosi pri vojaški upravi 1000 pušk starega sistema in potrebnega streliva;

3. da sklene magistrat naročiti, da se z največjo intenzivnostjo potegne pri vrhovnem armadnem poveljstvu, da se domača polka, t. j. gorskih strelecov št. 2 in posploški "Česarjevič" št. 17 brez odloga premestita na Kranjsko in da semkaj premestita tudi kadra običnih polkov.

V svoji tozadovni vlogi je podvajjal župan na nevarnosti, ki lahko nastanejo, ako javni varnosti ne posvetimo več skrb, kakor dozdaj. Župan povedarja tudi na nevarnosti, ki prete javni varnosti, ako se bo sklenilo z entento vojaško premirje ter se bo vsed tega moral, naša fronta na jugu prestaviti in Benečije na slovensko ozemlje. Kakor hitro se bo to zgodilo, potem bo takoj jasno, da se Avstrija ne bo hotela več spuščati v kako nadaljnjo vojsko, ker bi jih tudi prav čisto nič ne bilo pomagano. Bati pa se je, da bodo generali samo radi prestiža hoteli držali fronto na jugu. In takoj naj je pričakovati, da bomo na jugu doživeli, da bo začela omenjena fronta sama od sebe leži naravnih in da bodo posamezna ogrska krdele pričela uhajati in proti domu hiteli. Mažarski element pa se je, posebno v Karpatih v Srbiji, izkazal za največnejšega maroderja; v Karpatih in v Srbiji se je brez vsake potrebe zazigalo in tudi ljudje so se morili. Zatorej je cisto gotovo utemeljeno, da hočemo imeti v svoji sredji polke, ki se, kakor mi sami, z največjo ljubezenjo oklepajo naše zemlje in ki bi z največjo gorečnostjo preprečili vsak poskus plenitve in ropanja po tej deželi.

Jugoslovansko srce.

Na predlog poročevalca aprovizacijskega odseka podžupana dr. Trillerja se sklene: Narodno veče v Zagreb se napseli: a) da prejko prej ustanoviti posebno aprovizacijsko organizacijo, ki naj bi se oziral tudi na jugoslovanske pokrajine in tostranski državni polovici in ki naj bi predvsem dosegla, da takoj padejo aprovizacijske meje med Hrvatsko in našimi pokrajinami; b) dokler se ne zgodi, razširi se sedanji mestni aprovizacijski odsek v centralno organizacijo za aprovizacijo našega mesta. Ta organizacija se pod imenom "Jugoslovansko srce" ustvari s tem, da mestni aprovizacijski odsek kooptira: šest članov (članic), katere naštevuje načelstvo JDS; šest članov (članic) po nasvetu SLS; štiri člane (članice) po nasvetu SDS; c) "Jugoslovanskemu srcu" predseduje župan, podpredsedniki pa podžupan in po en zastopnik SLS in SDS; d) v delokrog "Jugoslovanskega srca" spada predvsem obširna agitacija za ubožno akcijo, katere vlada noče več podpirati. Naj se vse storiti, da se ta akcija podpre s prostovoljnimi domačimi živil (krompirja, žito itd.).

Doljnje predstavljati in urediti vsa vprašanja meja, ki bi bila prepornata med njo in kraljevino Italijo.

Sprejem, da podlago pravico načelo narodnosti in pravico naših lastnosti v Jugoslaviji, da sami odločujejo o svoji usodi, torej načelo, na cigar temelju je Italija razglasila, da bo delovala za ujedinjenje italijanske nacije, z največ načelom naših področij. Ona upa, da se bodo kraljevska italijanska vlada postavila na naše stališče ter jo tudi prosi, da odneha od svojih zahtev iz humanitarnih razlogov bonifikacij poveli, katera je izdal kralj, italijanski poveljenik v Trstu. Ta nam je prepovedal vsako brzjavno in telefonsko občevanje s Trstom in s celim področjem, ki leži na oni strani demarkacijske crte.

Ta odlok nam po svoji naravi onemogočuje upravljanje umikanje

čet nekdanje avstro-ogrsko vojske, kar bi moglo imeti za posledico največ nevarnost za naše pokrajine, tem bolj, ker je promet

ravno tako ustavljen po nalogu

zvezni Amerika, Anglija in Argentinija, v bodoči zimi pričojo na pomoč z nekako pomembno akcijo, da se nam dopošlje žito, mast in meso, bodisi brezplačno, bodisi za znižano ceno, ker i drugače v mesecih februar, marec in april moralo ljudstvo v mestu od gladu umirati; f) stroške razširjene aprovizacijske organizacije nosi mestni aprovizacijski zaklad. — II. Mestni svet najodločnejše ugovarja, da bi se aprovizacija mest in dežele in mazirajo v avstrijsko-ogrsko armadno poveljstvo.

—

ITALIJANI ZASEDAJO JUGOSLOVANSKO OZEMLJE.

Protest proti zasedanju jugoslovenskih krajev po Italijanih.

Narodno Veče SHS je razglasilo s svojim manifestom od 19. oktobra neodvisnost Slovencev, Hrvatov in Srbov kot svobodno, suvereno državo, neodvisno od katerekoli oblasti Avstrije, Ogrske, kakor tudi od habsburške hiše. Ta proklamacija se je izvršila, preden se je sklenilo premirje med kraljevino Italijo in avstro-ogrskim vrhovnim poveljstvom, katero potem takrat sklepa premirje ni imelo nobenih pravic razpolagati z našim narodnim področjem. Že ob svojem nastanku se je naša država razglasila za prijateljsko in zavezniško državo entente, posebno je razglasila, da ustvari edinstveno državo v Črnogoru.

Tako ravnanje kraljevine Italije, kateremu je namen, da zasede naše pokrajine in naše luke, mora torej temeljiti na nesporazumljivosti, ker bi zaposedenje področij prijateljskega naroda in države v resnicu pomenila akcijo, katera je diametralno nasprotna ideji prijateljstva. Država SHS se ne more s silo upreti tem nameram, toda ona vendar protestira proti takemu ravnanju in prvi prijatelje naše nacije, da vzame v okviru načela narodnosti, ki je bilo tudi temelj ujedinjenja Italije.

Država SHS je pripravljena na mirovni konferenci, sporazumno s Srbi razpravljati in urediti vsa vprašanja meja, ki bi bila prepornata med njo in kraljevino Italijo.

Sprejem, da podlago pravico načelo narodnosti in pravico naših lastnosti v Jugoslaviji, zato odstopajo Italijani Dalmacijo, državo Istro, in medtem ko reklamirajo zase Istro.

Na vprašanje iz občinstva: "Ali celo?", je odgovoril: "Istro!" Italijanski vojaki so razdeljevali včeraj na Reki karte na katerih je označeno, da Dalmacija pripada državi SHS, medtem ko je zapadna Istra s Trstom pod Italijo; vzhodni del Istre je na kartah označen kot del Jugoslavije.

V Pulju je napravljen velik rdeč križ z opombo, da je Pulj last Italije, da bodo pa vsi fort razstreljeni in arzenal odpravljen.

Okoli finančne prokurature v Ljubljani.

V zmislu sklepa Narodne vlade SHS v Ljubljani od 6. novembra 1918 se okoli finančne prokurature v Ljubljani začasno razširi na vse ozemlje Narodne vlade SHS v Ljubljani. — Namestnik poverjenika za finance, Dr. Ravnikar L. r.

zdraviti vsak, kdor ceni svobodo nad plemenske interese. Z Nemčijo se bo tako zgodilo, da se ji odvzame, kar ni njenega pa še potem ne bo majhna država. Z Avstrijo je slabše: brez Čeho-Slovakinov ne more več eksistirati kakor velesila.

PROHIBICIJA.

(Nadaljevanje s 1. strani).

Zato je žalostno znamenje za lepo Ameriko, da je prišlo do tega. Iz tega lahko sklepamo, kam par fanatikov zavede lahko cel nas mogočen narod, treba samo znati kako. In kakor so sedaj naredili s pijačo, lahko naredi z drugimi fanatičnimi nauki in tako lahko povzročijo splošne zmešnjave po državi.

Tako so sedaj nastopili že drugi fanatiki, ki hočejo pod pretezo "amerikanizacije" tujev prepovedati rabo vsakega tujega jezika po šolah.

Zopet drugi fanatiki so se pojavili, ki hočejo odpraviti vse katoliške in privatne šole. Zopet tretji hočejo prepovedati vse neangleške časnike in liste.

Vsi ti in enaki pojavi na telesu kakega naroda so znamenje bolezni, so bolestni izroki, ki kažejo, da nekje nekaj ni v redu.

Da, smo navdušeni Amerikanci, in ljubimo svojo lepo Ameriko z vsako mišico svojega sreca. Toda ljubimo pa samo svobodno, enako pravno, George Washingtonovo modro pametno in velikodusno Wilsonovo Ameriko.

JUGOSLOVANSKO Vprašanje.

Jugoslovansko vprašanje še vedno ni rešeno, da zdi se, da je vedno bolj in bolj zamotano. Italija se je odločila da bode porabila vse svoje moči, da doseže to, kar ji daje nesrečna Londonska pogodba. Doma so razmire med Italijo in Jugoslavijo vedno bolj napete. Italija namreč nastopa po okupiranih deželah kakor kaka zmagalka, arogantnejše, kakor nastopajo zavezniki v premagani Nemčiji. Neusmiljeno in brezobjzno zapira Jugoslovanske narodnjake, naseljuje Italijanske podanike, prepoveduje Jugoslovanske zastave, i. t. d. Nastopa pač, kakor zna in je zmožna samo država polentarjev. V Parizu igra Anglija čudno ulogo in se vidi, kakor bi podpirala Italijo. Dr. Korošec je v Parizu pa mu ne dovoljil domov v donovino. Baje so Jugoslovanski zastopniki popolnoma odtrgani od domovine.

Iz vsega tega moremo sklepati, da se črni oblaki zbirajo nad mlado Jugoslavijo in da ne smemo biti preveliki optimisti glede svoje prihodnosti.

Silno čudno se nam tudi zdi, zakaj Wilson ne zahteva, da se priznajo Jugoslovani kot narod? Jugoslovani so mu bili vedno udani, ne pa Italijani. Ali bode na ljubo Italijanom zatajil svoje prijatelje? Upajmo, da ne.

SRZ. in SNZ. oziroma JNV.

Jugoslovansko Narodno Veče se je usmilo SRZ in mu pomagalo do uradnega sprejema v Washingtonu pri vladi. Obe organizaciji sta bili skupno tam in sti predložili naše Jugoslovanske zahteve. Kar poročajo glasila SRZ je vlada rekla, da pozna dobro naše težnje in naše razmire.

Da, z veseljem pozdravljamo SRZ pod okriljem Jugoslov. Na rodnega Veča, da so ti možje spoznali, da separatizem ne privede k vsem, da je sedanji čas prevelik, da bi slepe mihi ločili.

Veseli nas tudi, da je SRZ iz uradnega vira izvedelo o izbornem delovanju Jugoslov. Narod. Veča in SNZ, da so vladu že tako dobro informirali o vseh Jugoslovanskih težnjah, česar ta organizacija sedaj še nikdar ni hotela priznati.

Da, ko se bodo bojni oblaki dvignili in bomo po boju, videlo se bodo kako velikansko je bilo delo, katerega je vršilo JNV in SNZ v najkritičnejših časih naše narodne zgodovine, kako modro in kakor previdno je bilo postopanje teh mož.

Dobili smo več "Slovencev", "Straže" in "Edinosti" iz domovine. Hlastro in jih zagrabili in čitali. Kdo je imel prav? Kaj pravi narod doma? In srce nam je veselja zatržalo, kajti ko smo brali izjave naroda doma, zdeleni se nam je, kakor bi čitali poročila iz naših Ameriških Jugoslov. listov o izjavah J. N. V. in SNZ. —

Sedaj smo same še radovni, ali bode SRZ tudi opustilo svojo kampanjo za svoj "propagandni fond" na ljubo "Jugoslav Relief," ter tako pokazalo, da je pripravljena solidarno in složno nastopati v teh velikih časih, opustiti vse, kar bi narod delilo in ločilo?

Dal Bog!

RUSIJA IN BOLŠEVIZEM.

Vedno jasneje stopajo naši slovenski ta-deči s svojo barvo dan. Vedno jasneje, kažejo, kje je njih sreč in kam merijo vse njih koraki, vse njih besede in vse njih listi — v bolševizem. Da, nesrečni židovski boljševizem, to je ideal slovenskih ta-dečih in k temu idealu kolikor najboljše so skušali pripeljati ameriško slov. delaystvo in razširjanje tega ideala po Jugoslaviji jim potreba milijon dolarski sklad, za katerega so se zavzeli.

In žalibog, najdejo se med nami zaslepljeni, ki jim slepo sledijo, ki ne vidijo pred sej, pred narodom strašni prepad, strašno gorje, strašno nesrečo, ako bi res kdaj boljševizem zmagač v Jugoslaviji.

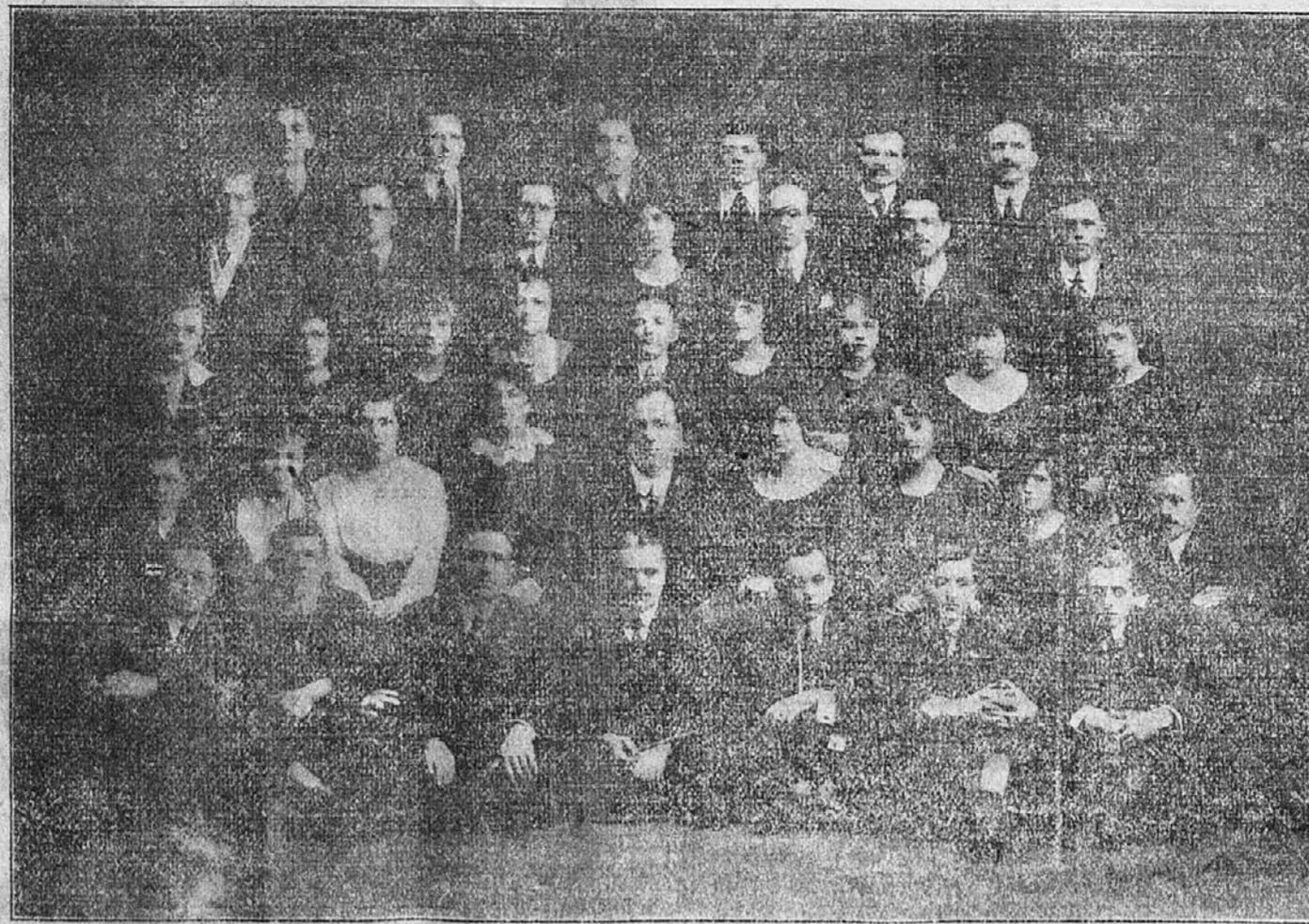
Pomislimo samo iz slovenskega narodnega stališča, kako bi se moral vsak Slovan, če ima le se količink slovenskih zavesti v sebi s studom obrniti od vsega, kar po boljševizmu samo diši.

Velikanski dogodki se vrše prav kar pred uami. Narodi so zbrani v Parizu, da zasnujejo novo prihodnost narodom in celiemu svetu. Štiri velevlasti imajo odločujočo besedo. Največji narod na svetu je slovenski. Toda kje je ta narod? Zakaj, Sloven, povej, zakaj ti ne sedis kot največji na čelu te konference? Zakaj tvoj sin ne sedi kot predsednik drugim narodom, vsaj si ti največji, najštevilnejši vsaj se radi tebe začela svetovna vojska. Jugoslovani, zakaj stojite s solznimi očmi pred vratim zborovalnice, kjer naj se odločuje vaša bodočnost, pa vam ne puste notri? Zakaj vas sme teptati kleta peta grdega zavratnega morilca Italijana. Zakaj, krsna Dalmacija, tužna Istra, sončna Goriška, zakaj, zakaj ječiti v strašnih novih verigah naroda morilcev? tatov, sleparjev? — Čeho-Slovaki, zakaj si morata s toliko težavo prihoditi vsaki korak, vsako črko pravice?

Kdo, kdo, vprašamo, kdo je kriv temu?

Boljševizem. Rdeči socijalizem, židovski, rdeči sleparski socijalizem, katerega je po židih Trotzky in Lenine brizguil v kri velikanskega ruskega naroda!

Da, Slovenci, to je užrok! To je ta krivec, katerega si upajo slovenski naši rdečkarji brizgati tudi v kri Jugoslavije, tudi v telo Ameriškega Slovenca.



Slovensko pevska in dramatično društvo "Domovina" v New Yorku, N. Y.

"DOMOVINI" V POZDRAV.

Pozdravljeni mi budi "Domovina"! Pozdravljeni ljuba hčerka slovenske umetne in narodne pesmi! Pozdravljeni mi budi Ti gojiteljica in prijateljica slovenske "Talije" v miljonskem greater-newyorskem mestu!

Pred desetimi leti, ko smo le položili v zibelko, si bila se šibko dete; po preteklo to let, si se pa razvila že v krepko in močno dekleko. Vse Te ljubi, vse Te ima rádo, vse Te gleda, posluša in spoštuje, ker nam blazis naše narodno življenje, ker nas s svojimi milimi glasovi v pesmi razveseljuje, ker nam pri gledaliških predstavah bistriš um in preganja otinja.

V naši novi, svobodni domovini nam zhaja spominje na našo staro, sedaj tudi že osvobojeno domovino.

Naj toraj Tvoji mogočni glasovi danes krepko zadonijo preko Atlantika, tja do orjaškega Triglava vsem osvobojenim sinovom in hčeram majke Slave v pozdrav!

DOPISI.

CLEVELAND, OHIO.

Od 3. do 9. februarja 1919 se bo vršila v Central Armory na 9 cesti razjava živl. Slovenec ogledi se jo.

V petek dne 31. Januarja, 1919 se bo vršila redina mesečna seja za izvrševalnega odbora SNZ. v pisanri Zvezce.

Slovensko Posojilno in Stavbinsko društvo je imelo v pondeljek 20. Januarja 1919 svojo letno sejo,

Novi odhronki v letu 1919 so bili izvoljeni: John Možina, Anton Grdina, Frank Černe, Joseph Demšhar in Louis Žižek.

Za svetovalce: M. Kržman, J. Centa, J. Zulich, Fr. Virant, J. Tayčar, R. Perdán, Joseph Pogačnik, N. Miljanovich in Anton Anžlovar.

Iz tega poročila se razvidi, kakor napredek je imela ta družba v enem letu. Da bude drugo leto še bolj napredek, naložite denar na to podjetje in kupujte delnice in temi bodo počasi z lahkoto pomagali do svojih domov. Za časa vojnega niso tukajšnje banke nič posojavale, kar je stavbinsko društvo vedno imelo denar na razpolago. Na hranilnih vlogah imajo naši rojaki nad \$77.000,00, ki jim nosijo 5% obresti na leto, ker druge banke dajo le po 4%. Iz vsega tega se razvidi, da je ta družba v zato se star narceniki, vladljivo vabilo — zato se star kalini, ki so se vsedti že enkrat na limance slepjam, vsedite se še enkrat. Vsak naj, ja pošlje \$2.00, kar bo načemučučinjanju gotovo prav prislo. Vsaj eno dobro delo storite s tem. Lačne nasičevati je dobro delo.

Zato pa naj, vsak takoj pošlje dva dolarja, ker je precesnja dra-

voljni, da bodo zopet Slovenci oziroma Jugoslovani dobili novo podjetje v svoje roke.

Načelnički potek je, da je do sedaj prodanih nad \$80.000,00, treba jih bo se razprodati za 20.000,00. Torej cenjeni rojaki in rojakinje, kateri se niste postalni delničar te družbe sedaj je Vam dana prilika. Delnice so po \$100,00 in se placujejo mesečno z \$1,00 na mesec.

Novi odhronki v letu 1919 so bili izvoljeni: John Možina, Anton Grdina, Frank Černe, Joseph Demšhar in Louis Žižek.

Za svetovalce: M. Kržman, J. Centa, J. Zulich, Fr. Virant, J. Tayčar, R. Perdán, Joseph Pogačnik, N. Miljanovich in Anton Anžlovar.

Iz tega poročila se razvidi, kakor napredek je imela ta družba v enem letu. Da bude drugo leto še bolj napredek, naložite denar na to podjetje in kupujte delnice in temi bodo počasi z lahkoto pomagali do svojih domov. Za časa vojnega niso tukajšnje banke nič posojavale, kar je stavbinsko društvo vedno imelo denar na razpolago. Na hranilnih vlogah imajo naši rojaki nad \$77.000,00, ki jim nosijo 5% obresti na leto, ker druge banke dajo le po 4%. Iz vsega tega se razvidi, da je ta družba v zato se star narceniki, vladljivo vabilo — zato se star kalini, ki so se vsedti že enkrat na limance slepjam, vsedite se še enkrat. Vsak naj, ja pošlje \$2.00, kar bo načemučinjanju gotovo prav prislo. Vsaj eno dobro delo storite s tem. Lačne nasičevati je dobro delo.

Zato pa naj, vsak takoj pošlje dva dolarja, ker je precesnja dra-

le vse izbrane. Posebno se je nam dopadla pesem (Kaj ne bila bi vescala), ki so jo več pevke dr. Ediho in potem nazadnje pri začetku, ko so zapele trije ozorni stierki moški zbori Jadransko Morje in Slovenec, Srb in Hrvat. Po dvorani je kar grmelo, tako močan glas iz tolikov pevcev se je razilegal po veliki dvorani, ki je marsikateremu navzočemu do sreča zasedel, kaj te pesmi v sedanjem času pomenijo. Pri koncertu je sodeloval orkester g. Rudolf Perdána, ki je igral na mestu svoje domače komade, kakor med drugimi dovrši svojo vlogo. Pri koncertu so še sodelovali trije drugi pevski zbori Zarja, Soča, Prosveta in Edinost. Vsak naj, ja pošlje \$2.00, kar bo načemučinjanju gotovo prav prislo. Vsaj eno dobro delo storite s tem. Lačne nasičevati je dobro delo.

Zato pa naj, vsak takoj pošlje dva dolarja, ker je precesnja dra-

le vse izbrane. Posebno se je nam dopadla pesem (Kaj ne bila bi vescala), ki so jo več pevke dr. Ediho in potem nazadnje pri začetku, kaj te pesmi v sedanjem času pomenijo. Pri koncertu je sodeloval orkester g. Rudolf Perdána, ki je igral na mestu svoje domače komade, kakor med drugimi dovrši svojo vlogo. Pri koncertu so še sodelovali trije drugi pevski zbori Zarja, Soča, Prosveta in Edinost. Vsak naj, ja pošlje \$2.00, kar bo načemučinjanju gotovo prav prislo. Vsaj eno dobro delo storite s tem. Lačne nasičevati je dobro delo.

Zato pa naj, vsak takoj pošlje dva dolarja, ker je precesnja dra-

le vse izbrane. Posebno se je nam dopadla pesem (Kaj ne bila bi vescala), ki so jo več pevke dr. Ediho in potem nazadnje pri začetku, kaj te pesmi v sedanjem času pomenijo. Pri koncertu je sodeloval orkester g. Rudolf Perdána, ki je igral na mestu svoje domače komade, kakor med drugimi dovrši svojo vlogo. Pri koncertu so še sodelovali trije drugi pevski zbori Zarja, Soča, Prosveta in Edinost. Vsak naj, ja pošlje \$2.00, kar bo načemučinjanju gotovo prav prislo. Vsaj eno dobro delo storite s tem. Lačne nasičevati je dobro delo.

Zato pa naj, vsak takoj pošlje dva dolarja, ker je precesnja dra-

le vse izbrane. Posebno se je nam dopadla pesem (Kaj ne bila bi vescala), ki so jo več pevke dr. Ediho in potem nazadnje pri začetku, kaj te pesmi v sedanjem času pomenijo. Pri koncertu je sodeloval orkester g. Rudolf Perdána, ki je igral na mestu svoje domače komade, kakor med drugimi dovrši svojo vlogo. Pri koncertu so še sodelovali trije drugi pevski zbori Zarja, Soča, Prosveta in Edinost. Vsak naj, ja pošlje \$2.00, kar bo načemučinjanju gotovo prav prislo. Vsaj eno dobro delo storite s tem. Lačne nasičevati je dobro delo.

Zato pa naj, vsak takoj pošlje dva dolarja, ker je precesnja dra-

le vse izbrane. Posebno se je nam dopadla pesem (Kaj ne bila bi vescala), ki so jo več pevke dr. Ediho in potem nazadnje pri začetku, kaj te pesmi v sedanjem času pomenijo. Pri koncertu je sodeloval orkester g. Rudolf Perdána, ki je igral na mestu svoje domače komade, kakor med drugimi dovrši svojo vlogo. Pri koncertu so še sodelovali trije drugi pevski zbori Zarja, Soča, Prosveta in Edinost. Vsak naj, ja pošlje \$2.00, kar bo načemučinjanju gotovo prav prislo. Vsaj eno dobro delo storite s tem. Lačne nasičevati je dobro delo.

Zato pa naj, vsak takoj pošlje dva dolarja, ker je precesnja dra-

le vse izbrane. Posebno se je nam dopadla pesem (Kaj ne bila bi vescala), ki so jo več pevke dr. Ediho in potem nazadnje pri začetku, kaj te pesmi v sedanjem času pomenijo. Pri koncertu je sodeloval orkester g. Rudolf Perdána, ki je igral na mestu svoje domače komade, kakor med drugimi dovrši svojo vlogo. Pri koncertu so še sodelovali trije drugi pevski zbori Zarja, Soča, Prosveta in Edinost. Vsak naj, ja pošlje \$2.00, kar bo načemučinjanju gotovo prav prislo. Vsaj eno dobro delo storite s tem. Lačne nasičevati je dobro delo.

Zato pa naj, vsak takoj pošlje dva dolarja, ker je precesnja dra-

le vse izbrane. Posebno se je nam dopadla pesem (Kaj ne bila bi vescala), ki so jo več pevke dr. Ediho in potem nazadnje pri začetku, kaj te pesmi v sedanjem času pomenijo. Pri koncertu je sodeloval orkester g. Rudolf Perdána, ki je igral na mestu svoje domače komade, kakor med drugimi dovrši svojo vlogo. Pri koncertu so še sodelovali trije drugi pevski zbori Zarja, Soča, Prosveta in Edinost. Vsak naj, ja pošlje \$2.00, kar bo načemučinjanju gotovo prav prislo. Vsaj eno dobro delo storite s tem. Lačne nasičevati je dobro delo.

Zato pa naj, vsak takoj pošlje dva dolarja, ker je precesnja dra-

le vse izbrane. Posebno se je nam dopadla pesem (Kaj ne bila bi vescala), ki so jo več pevke dr. Ediho in potem nazadnje pri začetku, kaj te pesmi v sedanjem času pomenijo. Pri koncertu je sodeloval orkester g. Rudolf Perdána

KRIŽARJI

ZGODOVINSKI ROMAN V ŠTIRIH DELIH

Spisal: H. SIENKIEWICH Poslovenil: PODRAVSKI

Dalje.

"Po njem je! Po njem!" zakličejo Mazurji ter mu prihite na pomoč. Toda bik pokrije Zbiška s svojo glavo ter ga pritisne k tlon. Od one strani, kjer je stal knez, pritečeta ona dva krepka branitelja, toda bila bi prišla prepozna, ako bi ju na srečo ne bil prestreljal Čeh Hlava, katerega je Jagjenka darovala Zbišku. Ta je pridirjal v nagnici, dvignil široko sekiro ter vsekal tura v sklonjen zatilnik za rogovali.

Udarec je bil tako grozen, da se je tur nakrat zvalil, kakor bi bil od strele zadet, kajti glava mu je bila skoro za polovico odsekana od trupla. Na nesrečo pa je padlo turovo truplo na Zbiška. Oba branitelja ga sicer urno, kakor bi trenil, oprostila bikove teže, med tem skočita kneginja in Danuša s konja ter pritečeta prestrašeni k ranjenemu mladencu.

Zbišek bleđ, ves polit s svojo in turovo krvjo, je skušal vstati, toda omahnil je zopet na kolena in, oprši se na roke, zamogel sprevgoriti samo jedno besedo:

"Danuška!"

Izpljunil je množico krvi ter padel onemogel na tla. Danuška ga je hotela dvigniti, toda ni mogla, zato je jela klicati na pomoč. Kmalu so obkoljili Zbiška od vseh strani. Drgnili so ga s snegom ter vlivali mu vina v usta. Končno pa zapove logar Mrakota iz Marcejeva, da naj ga polože na kožuhovino, da mu ustavijo kri s po-močjo mehke lesne gobe.

"On ostane živ, ako ima zlomljena samo rebra, če le ni poškodovana hrbtna kost," sprevgoriti, obrnivši se h kneginji.

Druge dvornice so pomagale lovcem, ki so imeli opraviti z gospodom de Lorche. Obračali so ga ne vse strani, iskali pa njegovem oklep sledove ran, toda našli niso ničesar. Tur se je maščeval poglavito na konju, kateri je ležal že mrtev na strani s svojimi črevi pod trebuhom.

Gospod de Lorche ni bil nikjer ranjen. Omedel je le od pada ter imel, kakor se je pozneje pokazalo, desno roko spahneno.

Sneli so mu čelado, in ko so mu vili vinu v usta, se je takoj zavedel, odpril oči in videc seboj skrbna obrazu dveh mladih, zahih dvornic, je rekel po nemški:

"Gotovo sem že v raju, ker vidim angelje nad seboj."

Dvornici ga res nista razumeli, kaj jima je rekel, vsekakor pa sta bili veseli, da se je prebudil in sprevgoril, torej sta se mu nasmehnili in ga s pomočjo drugih lovecev dvignili s tal. Začutivši bolečino v desni roki, je nekoliko zakrčal, opiraje se z roko ob jednega te "angeljev" ter stal nekaj časa nepremično, boje se prestopiti, ker se ni cutil povsem trdnega v nogah. Na to se je ozrl z mračnini pogledom po borišču, zagledal sivo truplo bika, ki se mu je bližini zdelo še dokaj večje, nekoliko dalje pa je zagledal Danuško, kako je lomila roke nad Zbiškom, ter samega Zbiška, ležečega na kožuhovini.

"Ta-le vitez mi je pritekel na pomoč?" vpraša. „Ali je živ?"

"Hudo ranjen je," odvrne jeden dvornikov, ki je razumel nemški.

"Ne ž nuj, marveč zanj se hočem boriti od danes zanaprej!" reče Lotrinčan.

V tem hipu dospe k njemu knez, ki je doslej stal pri Zbišku, ter ga jamči hvaliti, da je s svojim drznim dejanjem rešil nevarnosti kneginjo in druge gospodičine in nemara jim rešil celo življenje, vsled česar tudi, razum vitežke nagrade, zaslubi hvalo vseh sedanjih ljudi, kakor tudi njih potomev.

"Dandanašnji," je dejal, „je čimdalje manj pravih vitezov hodi po svetu, radi tega pa bodite moj gost čim najdalje ter ostanite celo vedno v Mazoviji, ker ste si pridobili mojo naklonjenost. Izbuden ljudstva pa si tudi lahko pridobite s svojimi krepostmi."

Slavohlepo srce de Lorche-jevo se je kar tajalo pri teh bese-dah; ko je pomislil, kakšno pohvalo si je pridobil v daljni poljski deželi, o kateri so tako čudne reči pripovedovali na zapadu, skoro od samega veselja ni cutil bolečin v spahnjenih ramih. Vedel je, da vitez, ki se bo mogel na brabantskem ali na burgundskem dvoru pohvaliti, da je na lovu rešil življenje mazoveški kneginji, bo odslej hodil v slavi kakor v solncu. Pod vtisom teh mislij je hotel takoj iti h kneginji in jej kleče obljubiti zvestobo v službi, toda kneginja in Danuša sta imeli opraviti z Zbiškom.

Zbišek se je čez trenutek zopet zavedel ter se Damusi prijazno nasmehnil in dvignil roko k čelu, pokritemu z mrzlim znojem, nato pa je znovčiš omedel, Izkušen lovci, vide, kako so mu omahnil roke in usta ostala odprta, so šepetal; da ne ostane živ, toda še bolj izkušeni Kurpijci, izmed katerih je že marsikateri nosil na sebi sledove medvedjih tac, mrjačevih zobov ali zubrovih rogov, so trdili da ako je zadel rog zulra viteza med rebra ter mu nemara katero od njih zlomil, da je vsekakso še hrbtna kost cela, ker sicer se ranjene niti za trenutek ne bi mogel dvigniti. Kazali pa so tudi na to, da na mestu, kjer je Zbišek padel, je bilo dokaj nanešenega snega, kar ga je tudi rešilo, kajti žival, pritisnivši ga, mu ni mogla zmečkati prsi niti zlomiti križa.

Na nesrečo knezov zdravnik, duhovnik Višonjek iz Devane, ni bil na lovu, dasi je bil običajno navzoč, kajti moral je peči hostije na dvoru. Čeh Hlava ki je to poizvedel, je stekel po njega, med tem pa so odnesli Kurpijci Zbiška na nosilnicah, s kožuhovino obloženih na knežji dvor. Danuška je hotela iti poleg nosilnic pes, toda kneginja jej je to zabranila, kajti pot je bila dolga in v gozdu dokaj snega. Vsem pa je bilo tudi največ mar za to, da Zbišek čim poprej dosepi v stanovanje. Križarski starosta, Hugo von Danveld, je pomagal delkici zasesti konja, in potem, jezdje tesno poleg nje z ljudmi, ki so nesli Zbiška, jej je dejal po poljski tako tih, da ga je le ona sama slišala:

"Imam v Šteitni čudodelni balzam, katerega sem dobil od nekega puščavnika v hercinski hosti, tegabi vam mogel v treh dneh primesti."

"Bog vam to povrni!" mu odvrne Danuška.

Bog zapisuje vsako dobro delo, ali pa se ne smem tudi jaz nadejati od vas kake nagrade?

"Ali s čim bi vas mogla nagraditi?"

Križar se pomakne s konjem še nekoliko bliže, nekoliko je omahoval, na to pa rekel:

"V našem redu so razun bratov tudi sestre. Jedna njih prinese čudodelni balzam in takrat še le sprevgorim o nagradi."

V.

Zdravnik Višonjek je zavezal Zbiskove rane ter se prepričal, da ima zlomljeno le jedno rebro, toda prvi dan še ni mogel biti porok za to, da mladi vitez zares ozdravi, ker ni bilo znano, če se mar v ranjeniku ni zaobrnilo sreča, ali če se v njem niso pretregala čreva. Tudi gospod de Lorche je proti večeru oslabel tako da se moral vleči, in drugega dne ni mogel ganiti niti rok niti nog brez velikih bolečin v vseh kosteh. Kneginja in Danuša sta s pomočjo drugih dvornic oskrbovali bolnika ter kuhalila za nju po predpisu zdravnika, vmen razna mazila in zdravila. Zbišek je bil težko ranjen ter je pa sedaj pljuval krv, kar je zdravnika Višonjka zelo vzmenirjalo.

Bil je pa pri polni zavesti, in drugega dne, dasi je bil še zelo slab, ko je poizvedel od Danuše, komu se ima zahvaliti za življenje, je dal poklicati k sebi Hlavo, da bi ga zahvalil in ga za to nagradil. Pri tem se je moral nekot spomniti, da mu ga je bila poslala Jagjenka, in aki bi ne bilo njene dobrotljivega srca, da bi bil go-to pogonil.

Pri spominu na to mu je bilo jako hudo, kajti cutil je, da tej plemeniti delkici tega nikdar ne bo mogel povrniti, marveč da je bo namesto tega naprestalo povod tuge in žalosti. Večkrat je sicer rekel sam sebi: „Saj se ne morem razkosati na dve plati!” vendar pa mu je na dnu duše ostalo nekako ocitanje vesti, in Čeh Hlava je še bolj razburil ta njegov duševni nemir.

„Prisegal sem svoji gospodinji na svojo plemsko čast”, je dejal, „da vas hočem čuvati, to torej tudi storim brez vsake nagrade. Vi, gospod, morate njo ne pa meně zahvaliti za svojo rešitev.”

Zbišek mu ni odgovoril, marveč je le težko dihal. Se je nekaj časa molčal, potem pa je dejal:

„Ako mi zapoveste, da naj grem v Bogdanec, pa odilem. Nema ra bi radi videli starega gospoda, kajti sam Bog ve, kako bode z vami.”

„Kaj pravi zdravnik Višonjek?” ga vpraša Zbišek.

„Zdravnik je dejal, da se to pokaže o mlaju, do tega časa pa imamo še štiri dni.”

„Torej bi bilo nepotrebno iti v Bogdanec, ker jaz bodisi poprej umrem nego stric pride, ali pa ozdravim.”

„Torej pa pošljite vsaj pismo v Bogdanec. Sanderus vam vse čisto napiše. Tako vsaj poizvede, da to in doda za kako sveto maše.”

„Daj mi sedaj mir, ker sem slab. Ako umrem, vrneš se v Zgorelice in poveš, kaj se je bilo pripetilo, potem pa naj dajo za maše. Mene pa pokopljejo tukaj ali v Tehanovem.”

„Gotovo da v Tehanovem ali v Prasnišu. Tu v gozdu pokopavajo le Kurpijce, nad katerimi potem tulijo volkovi. Čul sem pa tudi od služabnikov, da se knez čez dva dni vrne z vsem dvorom v Tehanov in potezi odrine dalje v Varsavo.”

„Tukaj me vendar ne puste,” odvrne Zbišek.

In res se tudi ni motil, kajti kneginja je se tega dne poprosila kneza, da bi smela ostati z Danušo, z dvornicami in z zdravnikom Višonjom v lovskem gradiču, kajti ta zdravnik nikakor ni hotel dopustiti, da bi Zbiška še sedaj prepečitali v Prasniš. Gospod de Lorche se je čez dva dni že dokaj zboljšal, da je že zapustil posteljo, ko je pa izvedel, da gospode ostanejo, je ostal tudi on, hote ji spremuti ob času vrnitve ter jih braniti pred vsako nezgodjo, ako bi jih na poti slučajno napadli „Saraceni.” Odkod bi se imeli vzeti oni Saraceni, s tem vprašanje se hrabri Lotrinčan in ukvarjal. Na daljnem zaližu so sicer tako imenovali Litvinje, toda od teh ni mogla pretiti nobena nevarnost. Kiejskički hčerkri, rojstni sestri Vitalijovi in strinji mogočnega krakovskega kralja Jagiela.

Toda gospod de Lorche je precej dolgo bival med Križarji ter je navzle vsemu, da je čul v Mazoviji o pokrščiju Litve in o dveh kronah na glavi jednega vladarja, bil vsekakso prepričan, da se od Litvinov ne more pričakovati nič dobrega. Tako so mu govorili Križarji, on pa se tudi ni izgubil vere v njihove besede.

Med tem se je pripetilo nekaj, kar je padlo na lalki sreči med križarske goste in kneza Januša. Dan pred knezovim odhodom sta do-spela brata Gottfried in Rötger, ki sta bila ostala v Tehanovem, in z njima je gospel neki gospod de Fourci, ki je prinašal kajti neugodne novice za Križarje. Zgodilo se je, da zamejni gostje, ki so bili na obisku pri križarskem starosti v Lubovem, oni gospod de Fourci, gospod de Bergov in gospod Majneger, oba potomeci za Križarje za-sluznih rodbin, ko sta slišala vsakoršnih novic o Jurandu iz Spihova, se niso niti trohice prestrasili, marveč so celo sklenili, pozvati slavnega viteza na boj, hote se prepričali, ali je zares tako strašen, kakor ga slikajo. Križarski staršina je temu kajpada nasprotoval, sklicuje se na mir med redom in mazoveškim knezem, končno pa je v nadeji, da se nemara reši groznega sosedja, sklenil, zatisnil oči nad to zadevo ter ni dovolil samo v ta bojni pohod, marveč jim še dal svoje oborožene vojake s seboj. Vitezovi so poslali poziv Jurandu, kateri je gospel urno pod pogojem, da oni odpošljijo svoje ljudi nazaj in da se vitezi sami z njim in z dvema njegovima tovarišema poskusijo na meji med Spihovom in Prusijo. Ker pa oni svojih vojakov niso hoteli odposlati, niti odstopiti spihovske zemlje, jih je na-del on, njihove vojake pobil, gospoda Majnegerja s kopjem pre-sodel in gospoda de Bergova ujet ter vrgel v podzemelsko sprisko-sklo. Čudil je de Fourci, da je rešil in po tridnevni blodnji po nazovenskih gozdih dospel k Križarjem in poizvedel od ogljarjev, da oni prebivajo v Tehanovem. Hotel je pred vsem drugim podati oper Juranda knezu tožbo, da ga on kaznuje ter mu zapove, da de Bergova izpusti iz ječe.

Ta novica je pokvarila dobre odnose med knezom in njegovimi gosti, kajti ne le novo dospela Križarja, marveč tudi Hugo von Danveld in Siegfried de Loeve so jeli zahtevati od kneza, naj vendar enkrat vstreže zahteve križarskega reda ter reši mejo razbojnike in ga strogo kaznuje za njegove grehe. Zlasti je še Hugo von Danveld, ki je imel še davne račune z Jurandom, na katere se je potošljost in stranom spominjal, koprnel po osveti.

„Mi se hočemo pritožiti celo pri našem velikem mojstru,” je dejal, „in ako ne desežemo pravice od vaše knežje milosti, nam jo odmeri on, pa naj bi se potegnila za rajbojnika vsa Mazovija.”

Toda knez, ki je bil sicer kaj mirne nравi, se je razsrdil ter dejal:

„Kakšne pravice neki zahtevate? Ako bi bil vas Jurand prvi tapadel, vam vasi požgal, vam črede odvzel in vam ljudi pobil, te-daj bi ga gotovo pozval na sodbo in mu odmeril kazen. Toda vasi so ga sami izzvali. Vaš starosta jim je dal celo oborožene vojake s seboj, in kaj je storil Jurand? Sprejel je poziv ter je samo želel, naj oboroženi ljudje odidejo. Kako naj ga kaznujem ali pozovem na sodnijo. Drazili ste groznegra moža, katerega se vse boje, in prostovoljno ste si nakonalni nesreča na svojo glavo — kaj torej še hočete?”

„Enkrat sem ga videl”, je zamoljal potihoma „in nočem ga videti vec.”

Siegfried Loeve pa reče:

„Nam Križarjem ni dopuščeno dvobojevati se brez dovoljenja samega mojstra in vrhovnega maršala; sedaj pa tudi ne isčemo dovoljenja za dvoboje, marveč to, da naj bo Bergov rešen iz sužnosti, Jurand pa kaznovan s smrtjo.”

Ali naj mu mar zapovem, da se bi branil, kadar ga napadete?”

„Križarji ga niso napadli, marveč samo gostje, tujezemski vi-tezi,” odvrne Hugo.

„Za goste je vaš red odgovorem in vrhu tega so bili ž njim tudi ljudje iz lubovske posadke.

„Ali je mar imel naš starešina prepustiti mu svoje goste, da jih on pokole?”

Na to se knez obrne k Siegfriedu in reče:

„Glejte, kako se spreobrača pravica v vaših ustih; ali mar ta vaša zvijača ne žali Boga?”

Siegfried mu odvrne:

„Gospod de Bergov mora biti rešen iz ječe, kajti može nje-govega rodu so bili staršine križarskega reda ter so doprinesli mnogo velikih zaslug svetemu križu.”

„Ali Majnegerjeva smrt mora biti maščevana,” doda Hugo von Danveld.

Ko je knez to slišal, si odgrne lase na obe strani, na to stopi s klopi in pristopi k Nemcem z jeznim licem; toda še pravocasno se spomni, da so oni njegovi gostje, torej se premaga in, položljivi Siegfriedu roko na ramo, reče:

„Čuje, starešina, vi nosite križ na svojem plašču. Odgovorite mi po svoji vesti pri tem križu, ali je imel Jurand prav ali ne?”

„Gospod de Bergov mora biti rešen iz ječe,” odvrne Siegfried de Loeve.

Nastalo je za trenutek molčanje, na kar reče knez:

„Bog mi daj potprežljivost!”

Siegfried pa nadaljuje z ostrom, rezkim glas